

БОЖЫМ ШЛЯХАМ

1970

Ліпень-
Жнівень

Год XVIII

№ 4 (121)

ЗЪМЕСТ:

а. ЯЗЭП ГЭРМАНОВІЧ.

ПРЫПОВЕСЬЦІ ПАВОДЛЕ ЭВАНГЕЛЛЯ —
МАТЭЯ — МАРКА — ЛУКІ — ЯНА

ПАДПІСКА «БОЖЫМ ШЛЯХАМ» НА 1970 г.:

У Задзіночаных Штатах Амерыкі — 3 даляры,
У Вялікабрытаніі — 18 шылінгаў.
У іншых краінах у суме раўнаважнай 18 англ. шыл.

ЧАСАПІС МОЖНА ЗАКАЗЫВАЦЬ:

У Задзіночаных Штатах:

Mr. Antony Bielenis, 3006 Logan Blvd, Chicago, Ill. 60647, USA.

Mr. B. Danilovich 303 Hovard Str., New Brunswick, New Jersey, USA.

Mr. G. Gosciejew, 3416, W. 49-th Str. Cleveland 2, Ohio, USA.

Mr. Ch. Najdziuk, 833 N. Coronado Str. Los Angeles, Calif, USA.

Mrs. J. Kachanovska, 8 St. Mark's Pl. New York, N. Y., USA.

У Канадзе:

Mr. Pituška, 116 Grand Ave, Toronto, Ont. 560 Canada.

У Нямеччыне:

Mgr. Ul. Salaviej, 892 Schongau/Lech, Städt. Altersheim, W. Germany.

Матар'ялы прызначаныя да друку ў нашым часапісе слаць на адрас:

Rev. J. Hermanovič, MARIAN HOUSE,
HOLDEN AVENUE, LONDON, N. 12, 8 HY., Gt.Britain.

УВАГА: Адрас просім пісаць з усімі знакамі — N. 12. азначае North, а не нумар.

ON GOD'S HIGHWAY

Year XVIII

July—August

№ 4 (121)

1970

MARIAN HOUSE, HOLDEN AVE,
LONDON, N. 12, 8 HY ENGLAND

БОЖЫМ ШЛЯХАМ

Год XVIII

ЛІПЕНЬ—ЖНІВЕНЬ 1970

№ 4 (121)

Пераказаў а. Я. Германовіч

ПРЫПОВЕСЬЦІ паводле Эвангелля МАТЕЯ — МАРКА — ЛУКІ — ЯНА

ПРАДМОВА

Добра сталася, што аўтар баек і прынагодных вершаў натрапіў на тэму да гэтай пары ў літаратуры (нават і сусьветнай), ня выкарыстаную, а вельмі для цяперашняга стурбаванага съвету актуальную: даў у сваіх паэтычкіх камэнтарах — вельмі блізка тэксту Эвангелляў — Хрыстовыя прыповесьці. Пры гэтым зусім не звязаў сябе імі, а высказаў сваім способам, стылем, нават з гумарам тое, што найбольш закранае беларускую душу, незалежна ад съветапагляду ці пракананьня.

Ведама, што мастацка слабыя творы, нават пры найлепшай тэндэнцыі, ніколі і нікога не пераконваюць. Таму «Боская Камэдыя» Данте, «Рэквіэм» Моцарта або «Піэта» Мікэлянджэлё адноўлькова захапляюць, як веручых, так і ніверучых, не зважаючы на тое, што гэтыя найвялікшыя творы мастацтва створаны глубока веручымі геніямі. Аднак съцверджана, што ўжо не адзін віртуоз, іграючы на скрыпцы ці на арганах творы Моцарта, атрымаў ізноў загублены ў суталаци жыцця дар веры.

Няма сумніву, што сапраўднае мастацтва служыць прадзе і дабру. Аднак яно служыць незалежна ад мастака, ад якога вымагае каб быў слугою, а не панам свайго таленту. Толькі пры такой умове ён сам можа стацца слугой тых найвышэйших ідеалаў, якім служыць само мастацтва. Нядарма паэтаў называюць съвятарамі мастацтва!

На прыкладзе гэтих «Прыповесцяў» мы яшчэ раз пераконваемся, што для іх аўтара, як сапраў-

днага мастака, зусім не важна, якую тэму ён бярэ на свой варштат. Важна, як ён сабе дае рады з гэтай тэмай, у якую форму яе апранае ды які выгляд ёй дае. Гэтая справа ў першую чаргу павінна цікавіць крытыкаў, якія, на жаль, часамі самі ня ведаюць, чаго ад аўтара павінны вымагаць. Таму найлепшымі крытыкамі мусіць заўсёды будуць самі чытачы, якія без хіграсыі здаровым разумам бачаць, «што чым пахне, чаго варта і якія знакі». (А. Паўловіч).

Беларускі чытач, які таму сорак гадоў прачытаў хоць адзін верш, пад якім падпісаўся «Вінцук Адважны», «Лявон Бетрагон» або а. Язэп Германовіч і сяньня абавязковая прачытае кожную рэч, пад якой убачыць адзін з гэтых подпісаў.

Тут трэба адзначыць яшчэ і тое, што «Прыповесці» выходзяць у съвет якраз у часе, калі аўтару споўнілася 80 гадоў! Вось-жы чытачы, якіх наш аўтар-юбіляр яшчэ 40 гадоў таму зацікавіў сваім талентам, сяньня могуць пераканацца, што гэты талент ані крышку не пастарэў, ані аслабеў, але наадварот, набраў больш сілы і лёгкасці, якая прапрочыць яму і чытачам не адну прыемную неспадзеванку.

Дык жадаём яму яшчэ большых посьпехаў на Беларускім Парнасе, дзе ўжо даўно займае паважнае месца!

Др. Тамаш Падзява

Паводле Матэя

СЯЎБІТ І НАСЕНЬНЕ

Сяўбіт, як выехаў у поле,
Сыпявай: — Ах, доля мая, доля! —
Ён сыпаў з радасцю насынне
Рукою шчодрай — між каменіняў,

І паміж церняў на раллі
І на прыдатнай там зямлі.
А інша зерне ён з размаху
Рассыпаў пры дарожным шляху.

Ей лёс зернятак разнаякі,
Бо грунт трапляўся усялякі:

Што на дарожны шлях папала,
Там і прапала!
Ня мела кораня свайго,
Ці птушкі зьдзубалі яго.

А між каменіняў што папала,
Прыгожа зразу узрастала;
А посьле, сонца як прыгрэла,
Зернятка хутка аbamлела,
Бо корань, як упёрся ў камень,
Засох на «аман»!

А шчасльвейша было зерне,
Якое ўпала паміж церняў:
Яно-ж у цені там расло
І зелянела і цвіло. —

А людзі цешыцца съпяшылі, —
Дый яго церні заглушкилі! . . .

А інша зерне, як на дзіве,
Расло памысна і шчасльва:
І грэла сонца, дождж прыдаўся,
А грунт быў розны, але ўдаўся. —

Адно зянё дало зернат
Па сто, па трыццаць, шэсцьдзесят!

*

ХРЫСТОС казаў:

— Хто слухаць хоча ѹ розум мае,
Хай пра душу з надзеяй дбае!

ТАМАШ казаў: — Не разумею,
Але спытацца я ня съмею! —

ХРЫСТОС яму:

— Ёсьць людзі, як той падарожны:
Здаецца, вонкак ён пабожны,

А ѿ час спакусы д'ябал можа,
Як птушка, ўкрасыці слова Божа. —

А хто на камені там сее,
Дык гэта людзі з душой плыткай:
Не маюць грунту для ужытку,
Дык у спакусах зараз млеюць —
Трываць ня хочуць ці ня ўмеюць.

А ўжо праз церні колькі шкоды!
Забавы, танцы дый выгоды
І праца, бізнэс, і турботы
І ўсе сямейныя клапоты . . .

Вось гэта церні: ѿ тым кірмашы
Яны так глушаць души ваны,
Што вы у гэтым буднім съмецьці
Забылі Бога ѿ вашым съвеце! —

Зямля ўраджайна — души чисты
І съветлы, ясны, прамяністы,
Што слова Божае прыймаюць,
Бо праўду знаюць.

Яны, на колькі могуць здужаць,
Богу служаць . . . —
Пшанічка съветла, залатая —
Душа съвятая:
Такіх людзей найболей трэба —
Для неба!

(Матэй 13, 3 — 23)

ПШАНІЦА І КУКОЛЬ

Ізноў наконт гаспадара
Прыповесць. — Шмат ён меў добра:
Вясной пшанічку, як пасяяў,
Дык меў на плён сваю надзею.

Але, час даўшы, прышлі слугі
І кажуць: — Ах-ах, гаспадар!
Ты сеяў зерне — Божы дар —
Нам даў шмат працы і натугі. —

Чаму ѿ тваеі пшаніцы чистай —
Такой прыгожай — залацістай —
Нам, папсаваўшы твае пляны,
Нарос куколь такі паганы?

А ён ім кажа: — Вораг люты, —
У гнеў абыты —
Ў злосць падкуты, —
Як слугі спалі, ўночы ціха
Насеяў нам благога ліха! —

А слугі кажуць: — Ты пазволь:
Мы вырвем з кораням куколь! —

Ды гаспадар ім кажа: — Не!
Так шкода больша будзе мне:
Праз тое там чартоўска збожжа
Цярпець пшанічка крыўду можа, —

Ці патаптаца,
Паламацца, —
Ці мала што там можа стацца? —
Як пачакаем да жніва,
Тады жанцом скажу: «Раз-два!»

А плян мой будзе вось які:
Зьвязаць пшаніцу у снапкі,
Звязіць, старанна змалаціць, —
З таго мы посьле будзем жыць...

Куколь пракляты і нягодны,
Каб больш ня быў нікому шкодны,
Зъбяром у кучу ды падпалім —
Агнём вялізным, незгашальным!

*

ХРЫСТОС казаў:

— О, дзень вялікі, дзень расплаты!
Айцец мой — Гаспадар багаты:
«Пшаніца» — верны народ Божы,
«Куколь» — няверны стан варожы.

Хто шчыра хоча служыць Богу,
Той знайдзе ў Богу,
 Усю падмогу:
Хай не марнуюць чалавекі
Такога шчасця на ўсе векі!

(Матей 13, 24 — 30)

АРАНДАТАРЫ

Яшчэ прыповесьць ёсьць другая
І харектэрная такая:

Ей гаспадар: меў сад і поле,
І дом і мілае прыволле.

Ля дому гадаваў прысаднік
Дый у гародзе — вінаграднік.

Правёў канавы, вадаём
З вадою сьвежай і руч'ём.
Абгарадзіў, паставіў вежы,
А сам падаўся дзесь за межы.

Калі-ж пасыпелі ўжо плады,
Паслаў сваіх людзей туды,

Каб з саду і з зямель сумежных
Пажытак адбараць належны.

Дый арандатары не спалі:
Як небасьпеку разазналі,
Схапілі шыбка за каменьні
І за калы і за паленъні, —

А пасланцоў, як падпусьцілі,
Каго паранілі, прыблілі,
Каго, каменьні закідаўшы,
Галовы ім паразьбіваўшы.
Прагналі іх з вачэй далоў.
Каб не вярнуліся ізноў!

*

Дый гаспадар, як на бяду,
Паслаўшы большу грамаду,
Казаў: — Ну, гэтых мо' збаяцца?
Каб мне у страце не астацца... —

А тыя злыдні ў большай злосыці
І гэтым паламалі косьці!
Казалі: — Дасыць ён нам спакой, —
На ўсё цяпер махне рукой! —

А ён меў сына аднаго —
Паслаў ражуча і яго:
— Мо', кажа, сорамам праняты,
Ня будуць злосна так заўзяты? —

Яны-ж у жорсткай грамадзе
Бягуч-крычаць: — Вунь сын ідзе! —
Заб'ём яго і ўвесь шабаш,
А вінаграднік будзе наш! —

Зънянацку сына, як схапілі,
Паставілі на съмех, на зъдзекі!
І, як дзікія чалавекі,
Яго параніўшы, забілі! —
А цела, кінуўшы далоў,
Спакойна ўсе пайшлі дамоў...
*

ХРЫСТОС пытаў:

Што зробіць гаспадар з такім
Народам дрэнным і благім?

А слухачы яму гамоняць:
— Найперш з арэнды іх прагоніць,
А зараз іх аддасць пад суд —
Аж будзе ім усім капут!

ХРЫСТОС казаў:

— Вы разрашылі ўсю задачу:
О, сапраўды, ня будзе йначай! —

Як будаўнічыя нязручна
Вялізны камень адапхнулі,
А самі змучаны заснулі,
Хоць і падпёрлі яго штучна, —

Ён на галовы ім зваліўся!
І так той камень прымасціўся,
Што стаў падставай і вуглом, —
Тады на ім аблёрся дом! ...

Вы — арандатары у Бога,
Якая-ж вашая дарога?

Хай камень ляжа, як аснова,
Дык будзе моцная будова:
Інакш саміх вас прыгняце,
Або са съвету вас зъмяце!

(Матэй 21, 33 — 46)

ЛОЎЛЯ РЫБЫ

Так з Царствам Божым, як і з рыбкай:
Тут людзі ў працы, прытым з гора
Кідаюць-цягнуць сеткі з мора —
Скарэй-скарэй і шыбка-шибка! ...
Ах, неспакойна скача рыбка,
Бо хоча вырвашца з той сеткі,
Як мышка з клеткі.

Рыбак той літасці ня чуе:
Павук на муху так палюе,
Так воўк трапляе ў сълед авечы,
Так тыгр сачыць сълед чалавечы ...

А невад шчыра цягнуць з мора
Ды гаспадар сваім гавора:
— Гэй, слугі, пільна разглядайце:
Тавар у кошык адкладайце,
А драбязу і ўсю нягоду
Кідайце ў воду! —

Тавар ідзе на аработка —
Для заработка ...

*

ХРЫСТОС вучыў:

— Айцец судзіць таксама будзе
І сартаваць на Страшным Судзе:
Там пойдзе ў неба першы сорт,
А брак — за борт! —

Не знаеце ні дня, гадзіны:
Гатовы будзьце што хвіліны,
Як анёл з гробу вас пакліча,
Каб стаць прад Божае ablічча! —

(Матэй 13, 47 — 50)

ДОЎГ I ДАЎЖНІК

О, Царства Божае аздобна!
Каму й чаму яно падобна?

Яно падобнае Цару —
Сусьветнаму Валадару,
Што меў работнікаў мільёны,
Хоць і былі там «фараоны».

Адзін круціўся, як вужака,
Але-ж папаўся, небарака! —
Ня быў ніхто такі другі —
Залез па вушы у даўгі. —

Аж на талентаў тысяча дзесяць! —
Баяўся, што яго павесяць ...
Ды на пустое ўсё прашастаў,
А як плаціць, сказаў ён: «Баста!» —

А гаспадар на яго долю,
— Прадам, казаў, цябе ў няволю —
Дзяцей ды жонку — ўсіх кагалам:
Яшчэ й таго мне будзе мала! —

Даўжнік упаў яму у ногі —
Аж плакаў: — Жалься! я-ж убогі:
Жалею, каюся — паверце, —
Што буду сплачываць да съмерці! —

А гаспадар: — Ну, Бог з табою —
З тваею горкаю сълязою:
Да працы чэнай пасьпяшы —
Ідзі і болей не грашы! —

*

Даўжнік у радасці падскочыў! ...
Але, як выйшаў, яму ў вочы
Сусед папаўся небагаты,
Што быў там нешта вінаваты. —

Тут «фараон», як закрычыць,
Схапіў за горла — стаў душыць:
— Аддай мне зараз сто дынараў,
Бо трупам ляжаш тут-жа зараз! —

Той просіць: — Браце, пачакай —
Гэрадыхнуць хвілінку дай! —
Я-ж у такой страшной патрэбе —
Аддам усё, як Бог на небе! —

Той кажа: — Тут табе капут!
Як стой, аддам цябе пад суд:
Кусочка хлеба не зъясі, —
Аж грош апошні аддасі! —

*

А гаспадар яго пакліча
Прад сваё гнеўнае ablічча.

Гаворыць: — Ах, ты, недаеда!
За што душыў свайго суседа?

Я дараваў табе таленты —
Гэта-ж мільёны: і працэнты. —
А ты, нягоднік, тут-жа зараз
Душыў за што? за сто дынараў? ... —

Дык загадаў яго звязаць
І ў ланцу га мацней скаваць:
Прадаць нягодніка ў няволю,
Каб стуль ня выйшаў ён ніколі!

*

ХРЫСТОС казаў:

Так мой Айцец аддасцьць, на дзіва,
Той самай мерай, справядліва,
Якой ты мераў свайму брату,
Такую будзеш мець адплату! —

А ці вяліка, ці малое
Што зробіш меншаму з людзей —
Пры маей съвятасці усей —
Лічыцца будзе Мне ўсё тое. —

(Матей 18, 24 — 35)

Ёсьць грамада і немалая. —
Дый вінаграднік вымагае
Яшчэ і больш людзей — дадатку, —
Дык ён другую ўзяў грамадку!

Падумаў так: — Было-б і досьцьць,
Але мой сад і болей просіць,
Як пагаворка наша трубіць:
«Зямля скупых паноў ня любіць!»

Нашто зямельцы марнавацца?
Людзям таксама лепш наняцца,
Бо безрабоцьце — гэта гора,
Як і хвароба або й горай! —

А трэцяй, шостай і дзесятай,
Аб адзінаццатай гадзіне —
Казаў ён грамадзе нанятай:
— Ідзіце! сад мой і вас прыиме! —

*

З апошнімі была прыгода. —
Казаў: — Дапраўды, мне вас шкода!
Што-ж вы стаіце тут самотны
І безработны? —

Яны ўздыхнулі: — Мы чакаем:
На жаль, ніхто нас не наймае! —
Казаў: — Ну, што-ж? Вам трэба жыць:
Дынар ідзіце зарабіць! —

Яны прыбеглі на хвілінку
І працавалі ледзь гадзінку;
А гаспадар даў па дынару,
Ну, так сказаць, больш як ахвяру... .

Прыходзяць тыя, што з дзесятай
І адышлі з той самай платай.

Прышлі і з шостай, посьле з трэцяй
І кажуць: — Хочам ад Вашэці,
Каб даў нам плату значна болей,
Калі — то згодна з вашай воляй. —

А гаспадар на гэтыя слова
Даў па дынару без размовы.

А тыя, што прышлі ад раныня
І працавалі да зымярканыня,
Казалі: — О, нам тутка дзіва,
Што за работу плаціць крыва!

Бо мы прайшлі праз час съпякоты,
А дастаём за дзень турботы
Дынар! — Чаму? —

Нам дай прычыну, —
Так як і тыя за гадзіну? ... —

А ён казаў: — Ах, дэлегаты!
Якая спрэчка наконт платы?

РАБОТНИКІ У ВІНАГРАДНІКУ

Быў гаспадар на съвеце Божым:
Ён вінаграднік меў прыгожы —
Прасторны, складны дый шырокі,
А плот наўкола быў высокі.

Той сад пладоў даваў нямала!
Ды толькі што ў ім бракавала —
Людзей да працы ў час асеньні,
Каб і даход плыў без спазненіня... .

*

Аднойчы рана, ў дзень гарачы,
Як толькі гаспадар пабачыў,
Што вінаград пасльпей наўкола —
Работа съпешна і вясёла,

Дык выйшаў перад сонца ўсходам,
Каб з вольным гаманіць народам,
Ці хто хацеў-бы працаўаць,
Каб вінаград прыйшлі зьбіраць.

Якраз чакалі кандыдаты;
Наймаў-гадзіўся наконт платы:
— А, ну, скарэй ка мне і зараз —
Вам зарабіць трэ' па дынару! —

Няма тут крыўды — няма шкоды,
Бо я плачу паводле згоды. —

Дынар — то плата ўся сумленна —
І не малая, і ня дрэнна,
І цалкам поўна — не скупая
І на жыцьцё сям'і хапае.

А што я даў тым незанятым,
Што ня былі ў пару наняты,
Дык гэта, значыць, з добраі волі:
Работы меней — шчасця болей! —

Дынар вазьміце без размовы!
Ну, вам здалося — я суровы,—
Дык хай сумленыне адазьвеца,
Бо крыўда толькі вам здаецца. —

*

ХРЫСТОС казаў:

Ў жыцьці бывае, што апошні,
Астатні ці марудны й позні, —
А месца ў працы займе перша, —
Яму і плата будзе лепша.

А хто быў першым у пачатку,
Дык астанеца на канчатку!
І Бог таксама разъмаркуе,
Каму і што і як пасуе.

А людзі ёсьць, што так як дзеци,
Таго ня могуць зразумеци ...

(Матэй 20, 1 — 16)

ДВА СЫНЫ

Прыповесьць гэта — фарызэям,
Што мелі блудную надзею.

Меў гаспадар дваіх сыноў:
Да аднаго ён падыйшоў
І кажа: — Ах, сынок, схадзі —
Ты ў вінаграднік паглядзі,
Ці пільнае няма работы? —
Аднак сынок ня меў ахвоты,
А бацьку ветліва гавора:
— Іду-бягу вось зараз-скора! —

Ну, бацька ў садзе сам капаўся,
Але сынка не дачакаўся...
Пачаў другога сына клікаць,
А гэты адгукнуўся дзіка:

— Ой, не пайду! Зусім ня хочу
І дарма мне ня лезьце ў вочы! —
Аж бацьку ў сэрцы зашчымела —
Душа ад крыўды анямела!

Аднак-жа сынку стыдна стала —
Ад успаміну дух займала! —
І ўжо да працы меў ахвоту
І дзень увесь рабіў да поту.

*

ХРЫСТОС пытаўся:

— Каторы сын, другі ці першы
Для бацькі быў паслушны й лепшы?

СКАЗАЛІ: — Той, што адказаўся,
Аднак ён зараз застыдаўся
І за работу шчыра ўзяўся. —

ХРЫСТОС казаў:

— О, так бывае і з людзьмі:
Той — нехта — моліца з съязымі, —
Аж уздыхае, — ён набожны,
Укладны й вельмі насьцярожны. —

Але душа яго крывая!
Хоць Богу шмат што абяцае,
Ды, апрача сябе самога,
Ён больш ня любіць анікога!
Шукае славы дый ганораў,
Як фарызэй з душою хворай... —

*

Але бывае тып адменны —
Людзей злачынных, надта дрэнных —
Грахамі рознымі багатых
І фарызэямі праклятых.
Трымаюць іх усьцяж на воку,
Пагарду чуючы глыбоку ...

Але-ж у Бога

Ласкі многа:
Бог мае і між тых благіх
Сваіх дзяцей — сваіх святых,
Якія ў жалю і ў пакуце
Чысьцей, чым золата ў агні,
Як серабро і медзь у туце!
Блішчаць і съвецяць так яны,
Як зоркі ў небе ў цёмнай ночы,
Як у няянных дзетак вочы! ...

Хай грэшнік зъверненца да Бога:
Бог не адкіне анікога!

(Матэй 21, 28 — 31)

ДЗЕВЫ РАЗУМНЫЯ І ДУРНЫЯ

Прыповесьць будзе аб вяселлі:
Адвеку людзі яго мелі;
Адаму жонку Бог даваў —
Адразу іх і шлюбаваў!

Бо людзі мусяць з съмерцю біцца,
Таму і трэба ім жаніцца,
Інакш-бо съмерць з сваей касою
Пабіла-б съвет ў няроўным бою.

Казаў Бог першу сям'ю скласыці —
На вернасьць, радасыць і на шчасыце:
Кідаць насеньне ў адраджэнье —
Так з пакаленія ў пакаленіе.

*

А вось якраз ў пару Хрыстову
Пачулі мы прыповесьць нову:
— Прыедзе звячара жаніх!
Гасыцей скарэй спрасілі ўсіх:
Дзяўчат шукалі для асысты;
Прасілі, каб прыйшлі харысты
І музыканты й цымбалісты!

А ўвечар позна, як чакалі,
Адны драмалі, іншы спалі...
Упоўнач кліч: — Устаць-устаць!
Бо жаніха трэ' спатыкаць... —

*

Выходзяць на спатканыне дзеявы:
Яны — прыгожы каралевы!
А на галоўках іх вяночкі
І кветкі, як жывыя вочкі.

Адзежа доўга — водле цела,
Блішчыць, як сънег — такая бела!
Стаяць
Па пяць —
У два гурточки —
Чарнавочкі...

Падобны ўсе, (ци так здаецца?),
Але, як добра прыглядзеца —
І на адных і на другіх —
Убачым мудрых і дурных...

Адны стаяць парадна, роўна:
Алівы ў іхніх лямпах поўна. —
Яны — разумныя дзяўчаткі. —
Шчаслывія з іх будуть маткі —
На любасыць, радасыць чалавеку,
Каму празначыў Бог адвеку...

Але ў другіх няма алею
І языкоў стрыгмаць ня ўмеюць:
А то съмляюца,
То злующа —
І неяк круцяцца бяз толку,
Як-бы прысейшы на іголку.

*

Быў кліч: — Шыкуйце лямпы ўсе! —
А ў гэтых гаснуць пакрысе...
Ажно спужаліся дурныя:
— Ах, нашы лямпачкі пустыя! —

Кнаты смыляць, агенъчык гасьне:
— О, стыдна-страшна, ратуй, Божа!
Хто-ж у бядзе нам дапаможа?
Жаніх прад намі дзъверы плясьне! —

І просяць мудрых, шчыра моляць —
Аж плачуць, грояць і няволяць:
— Пазычце нам хоць трошкі масла,
На жаль, у нас съятло пагасла! —

Але ім мудрыя гавораць:
— Нашто нам спречкі?
Бляеце, дружкі, як авечкі:
Жаніх ідзе і сон нас морыць... —
Нальём алівы вам —
Ня хопіць нам!
Вы позна ўсталі —
Вы шчасыце тут сваё праспалі... —

Вы лепш у горад пасльяшыше —
Алею добрата купіце —
Яшчэ пасльпееце назад —
Жаніх-то мусіць будзе рад? —

*

У мудрых лямпах і аліва —
Усё ў парадку — проста дзіва!
Усталі перад сонцам, рана
І ўсё было падрыхтавана.

Там лішняй ня было гаворкі:
Свяцілі лямпачкі, як зоркі,
А вочкі іх яшчэ ярчэй
І сэрцы білі гарачэй!

Сказалі дружна прывітаныне,
Спявалі стройна пажаданыні;
А гаспадар, (ён і жаніх!),
Прыемна радаваўся з іх.

*

Дурныя-ж зараз, без аглядкі
Бягуць наўскач — ва ўсе лапаткі:
(Маталіся на ветры грывы),
Купілі ў съпешцы там алівы,
А сэрцы біліся бязь меры,
Нагамі грукалі у дзъверы —
Прасілі сълёзна: — Адчыніце,
Ах, на вяселле нас пусьціце! —

Жаніх ім кажа: — Вас не знаю:
Гасыцей я болей ня прыймаю,
А ваша месца ўжо занята —
Без вас абойдцеца ўсё съята! —

Бо госьць няпрошаны, як злодзей,
Заўсёды не ў пару прыходзе:
Галоў здаровых ня дурыще —
Далоў у цемру адступіце! —

*

ХРЫСТОС казаў:

— Ты не пазыніся бяз прычыны! —
 Не знаеш дня, ані гадзіны:
 Гатовы будзь, як час прраб'ець,
 Як рана певень заплець! —

Як споўніш у жыцьці задачу,
 Здасі памысна справаздачу;
 А Бог — Прамудры, Справядлівы —
 Табе ён будзе Міласъцівы! —

(Матэй 25, 1 — 13)

ТАЛЕНТЫ

Калісъці жыў-быў гаспадар —
 Магутны, слайны Валадар:
 І ён аднойчы слугай кліча
 Ды ім сваю маемасьці ліча.

Ім кажа так: — Я зараз вам
 Таленты дам —
 На вашу волю. — Дзеткі мілы,
 Працуіце кожны водле сіль!

Ты, Абэль — верны мой слуга —
 Твая найпершая чарга:
 Талентаў атрымаеш пяць. —
 Цяжар вялізны, але ў меру:
 Цябе я знаю — табе веру.

Як будзеш пільна працацаць,
 Даік узрастуць усе таленты,
 Як у даход, так у працэнты:
 Такое маеш назначэнне —
 Не на кантроль, а на сумленне. —

Я-ж адыходжу адзінокі
 У край далёкі:
 Калі вярнуся, ты не знаеш
 І не гадай — ты не згадаеш! —

*

А ты, Наум, слуга другі,
 Быў верны мне — ня быў благі;
 Твая разумна галава:
 Табе я дам таленты два.

Ты ня гуляй з маей работай,
 Але працуі з сваей ахвотай;
 Як я вярнуся — (ўвечар, рана?) —
 Магчыма, што неспадзявана,
 Ты аддасі за кожны год
 І суму ўсю і ўвесы даход. —

Прыгняў таленты наш Навум
 З душою поўнай важных дум.

Сказаў сабе: — Я ўсё зраблю:
 Заробіць ён — я зараблю! —

*

— Сроль, падыйдзі, слуга мой трэці,
 Аднак усе вы — роўны дзеци:
 Табе дам талент найлягчэйшы —
 Толькі адзін, —
 Ты — найслабейшы... —

Хто як працуе, зарабляе,
 Такую ён адплату мае —
 Паводле сілы і ахвоты —
 Паводле выніку работы... —

Усе скланіліся з уцехай,
 А гаспадар сабе паехаў...
 Але куды? Хто ведаць можа? —
 Табе працуем, моцны Божа!

*

І гаспадар, хоць дня не значыў,
 Вярнуўся роўна-поўна ў год:
 Стаяў клікаць слугай пачарод —
 Браць па сумленыі справаздачу.

Яму найпершы найміт кажа:
 — Хай гаспадар усё разважа! —
 Я пяць талентаў атрымаў,
 А я-ж другія пяць прыдбаў; —
 Бог даў мне сілу і ахвоту,
 Каб споўніць цвёрдую работу. —

А гаспадар яму на тое:
 — Як ты таленты мае здвоіў,
 Слуга ты добры, працевіты, —
 Плачу ахвотна — будзем квіты:
 Цябе пастаўлю тымчасамі
 Над дзесяцьцю ўраз гарадамі! —

*

Другі — Наум: ён чуў і бачыў —
 Съпяшыў і ён на справаздачу
 І кажа:

— Я меў таленты толькі два,
 Даік мае рукі й галава
 Усьцяж старанна працаала:
 Даходу, прауда, меў я мала,
 Але-ж таленты я падвоіў. —

А гаспадар яму — на тое:
 — Слуга ты верны — аж мне дзіва,
 Як ты працуеш справядліва!

Дык нагароду дам багату —
Чатыры гарады ў адплату! —

*

Прыйшоў і Сроль, а ён быў трэці
І кажа: — Я прынёс Вашэці
Твой талент — той адзін — назад.
Дый я — сказаць — і рад-ня-рад,
Што ўзяўся за тваю работу:

Спачатку, праўда, меў ахвоту
Пагараўаць ня горш за тых,
Ды пажалеў я сіл сваіх. —
Падумаў я — (ну, так, завочы):
«Як гаспадар такі ахвочы,
Каб людзі на яго пацелі,
Хай сам дзярэцца ў сваім дзеле!»

Дык, каб твой талент не прапаў,
То я-ж глыбока закапаў:
(«Машына тут і панарад»),
Збыць з рук твой талент буду рад! —

*

А гаспадар гаворыць з гневам:
— Што мне рабіць з бясплодным дрэвам?
Дакрэт мой востры і суровы:
Скажу пасеч на дробны дровы,
А трэскі з тых няздатных дроў
Спаліць там, дзе «скрыгот зубоў»! —

*

Слуга лянівы і няверны —
Работнік марны і мізэрны!
Ганебна талент змарнаваў —
Не працаўаў,
А закапаў...

Не захацеў па людзку жыць,
А мог у банк хоць палажыць
Усю маемасць і багацьце:
Мы ня былі, б у такой страце —
Дасталі-б мы свае працэнты
На ўсе таленты! —

— Слугу нявернага звязаць:
Скаваўшы жорстка руکі й ногі
Ды, абламаўшы горды рогі,
Як страшны прыклад, паказаць! —

Хто ў працы любіць выкрутасты,
А есьці-піць-гуляць ён ласы,
Таленты й час свой марнатравіць,
Няхай яго пярун лепш спаліць!

(Матэй 25, 14 — 30)

СТРАШНЫ СУД

ХРЫСТОС казаў:

— Калі надыйдзе канец съвету,
Сын Божы сяде
На пасадзе —
Асудзіць вашую плянэту —
Усе народы ў поўным складзе.

Анёлы борзы суд абвесыцяць:
Направа-лева ўсіх разьмесцяць,
Так як пастух або купец, —
Казлоў асобна ад авец.

Там людзі, сем'і і народы —
Перамяшаны між сабой —
Адной вялізной грамадой —
Судзьдзю пабачуць з той нагоды.

Пачнуць благія наракаць —
Жаль-плач, што нельга апісаць:
— Узгоркі-горы, ў страшны час
Закрыице нас! —

*

Сын Божы скажа тым, што справа:
— О, вы, прыяцелі мае,
Вы скончылі труды свае!
Айцец прыймае вас ласкова.

А Валадарства абяцана,
Што ад стварэння было съвету,
Якраз яно ў хвіліну гэтую
Для вас навек прышыкавана.

Вам дзіўна ўсё і вам здаецца,
Што за малітвы, пост, за труд,
Ці, як вялікі Божы цуд,
Вам шчасльце вечнае даецца?...

О, не! зусім ня так — ня тое:
Прыняты, праўда, ўсе труды,
Дый сама важна заўсягды
У Бога дзела вось якое:

Як меў я смагу, быў галодны,
Ці падарожны быў прыгодны,
Ці голы-босы, неадзеты,
Няшчасны, бедны, неагрэты,
Або ў вязніцы закаваны,
Ці хворы, меў цяжкія раны, —

Дык вы заўсёды, як дазналі,
Мне ўсюды шчыра памагалі. —

*

Яны адкажуць, дзе прычына?
Мы не маглі цябе спаткаць,
Ані табе ў чым памагаць:
Было нам гэта немагчыма! —

Ці ты галодны, неадзеты,
Ці падарожны неагрэты,
Або ў вязынцы, слабы-хворы
Або ў якім-бы іншым горы?... —

ХРЫСТОС ім скажа: — Мае дзеци!
Што вы рабілі па ўсім сьвеце —
Людзям у горы-недастатку,
Хоць і найменшаму дзіцятку,
Ці хоць мізэрнаму якому, —
ХРЫСТУ зрабілі — Мне Самому! —

Таму адплата вам даецца
На вечнасьць — так і на мінецца! —

*

ХРЫСТОС прамовіць з грозным гневам
Да тых, што там стаяць налева:

— Быў я галодны, піць хацеў,
Быў у дарозе, не даеў;
Ці голы-босы, або хворы,
Або ў вязынцы, ў іншым горы, —

Дык вы тады, хоць і маглі,
Мяне ні ў чым не ўспамаглі! —

Яны адкажуць: — Бысь ня можа!
Было-бы гэта напрыгожа;
Аднак мы, міма твайго жалю,
Цябе ніколі не спаткалі! —

А ён ім скажа: — Вы — ня дзеци!
Бо людзі знаюць на ўсім сьвеце,
Што ты зрабіў каму другому,
Лічылася ХРЫСТУ Самому,
Хоць-бы ў якім малым выпадку,
Хоць і маленькаму дзіцятку ... —

Затое й кара вам даецца
На вечнасьць — так і на мінецца ...

*

«Авежкі» пойдуць ў яснасьць вечну;
«Казлы» — у процьму бесканечну ...

(Матэй 25, 31 — 46)

Паводле Марка

НЯБЕСНАЕ ВАЛАДАРСТВА

ХРЫСТОС казаў:
Падобнае нябесна Царства
Да гаспадаркі й Валадарства.

А на зямлі яно малое —
Гарчыгнае зярнё такое —
Найменшае з усіх зярнятак:
Расьце, цвіце і на астатак
Бывае дрэву ўжо падобна. —

Ліствой багата і аздобна:
Наўкол галінкі распускае,
Цяньком зямельку пакрывае. —
Аж птаства з песьняй прылятае!

Прытулак знайдзе і ахову
І хатку ў непагадзь гатову ... —

*

УВАГА:
Няхай-жа съвет так не баіцца,
Што недзе ўжо людзтву зъмісьціца!
Яшчэ ў багатага ёсьць многа
Прыбыткаў — там, у небе — ў Бога ...

А дзякую Богу і за гэтую,
Што даў нам слаўную плянэту! —
Каб толькі людзі розум мелі —
Ня псулі дому, дзе сядзелі! —

(Марко 4, 30 — 32)

Паводле Матэя і Лукі

ЗАГАДКА САДДУКЕЯЎ

ХРЫСТОС сканфузіў фарызэяў,
Дык прыступілі саддукей,
Пытаочы пра зъмертвыхўстанье:

— Скажы, ў якім там будуць стане,
Што на зямлі
Між нас жылі
Дый памярлі? ...

Ну, і цела спарахнела й косьці. —
Дык на тым сьвеце, (калі ёсьці?),
Ты дзе і як ім жыць згадаеш, —
Скажы нам ясна, калі знаеш? —

Бо ты — прарок: ты мусіш знаць! —
Мы можам прыклад табе даць ... —

ХРЫСТОС казаў:
— Кажыще прыклад: гэта справа
Нам вельмі важна і цікава! —

*

САДДУКЕІ:

— Была такая ў нас жанчына. —
 А нам ня ведама прычына,
 Чаму там шчасьця не знайшла,
 Як замуж у сям'ю прыйшла?

Было ў сям'і братоў сямёра,
 А з таго выйшла і ўсё гора! —
 Памёр адзін — патомства ня было. —
 Узяў яе другі — і так пайшло,
 Што браў і трэці і так далей:
 Чародна яе бралі

І скора паміралі. —

Так сем братоў — у тым разгоне —
 Жылі ў Майсеевым Законе...
 Ўканцы так — без дачкі, бяз сына —
 Памёрла і жанчына!

Скажы, як будзе ў той дзень судны? —
 Ты развязыжы вузёл наш трудны! —
 Ці ты гатоў?

Чыя-ж з сямі братоў
 Вунь тая баба жонкай стане
 У дзень зъмёртвыхустанья?
 Бо яе мелі — з свайго гора —
 Усе браты — сямёра?... —

*

Увесь народ аж хваляваўся
 І кожны на Хрыста ўгляджаўся:
 Развязжа як загадку гэтую
 Прапор вялікі з Назарэту?

А саддукеі ў тым вышадку
 Заплянавалі так загадку,
 Каб тут Хрыстос, хоць мудры й съмелы,
 Ня выйшаў з катастрофы цэлы! —

«Ён трапіць нам, як рыба ў сетку,
 Як мыш у пастку, птушка ў клетку!...»

*

ХРЫСТОС сказаў:

— О, вы — ў падступным інтэрэсе —
 Зблудзілі так, як дзеци ў лесе!
 Капаючи здрадліва ямы,
 Вы трапілі ў іх самі:
 Законаў Божых па зямному
 Судзіць нельга нікому!

Парадак Божы ўвесь адменны
 І не такі, як ваш тут, дрэнны:
 Німа там хітрых, ні багатых,
 Ані замужніх, ні жанатых. —
 Усе шчасльві, ўсе вясёлы
 І ўсе святыя, як анёлы!

А што наконт змёртвыхустанья —
 Чытайце Божае Пісанье! —

У пустыні Бог казаў Майсею, —
 (Хай, хто чытае, разумее!) —
 «Бог — Абрагама!» — так назваўся,
 «Бог — Ізаака!» — так прызнаўся
 І «Бог — Якуба!» — такім стаўся. —

Ня будзе Богам мёртвых ценяў,
 Але жывых — ад ускрашэнья! —

*

Так саддукеі пустаслоўны
 Упалі ў сорам — злосыці поўны... .

За гэтую славу й перамогу
 Сказаў людзі: «Дзякуй Богу!»

(Матэй 22, 23 — 33)
 (Лука 20, 27 — 39)

Паводле Лукі

ДВА БУДАЎНІКІ

I

ХРЫСТОС казаў:

— Хтоколечы ко мне прыходзе
 І хоча жыць са мной у згодзе,
 Дый маё слова разважае,
 А зараз верна вышаўняе, —

Скажу аб гэтым чалавеку,
 Што ён у гэтым дрэнным веку,
 Сапраўды, мудры будаўнік,
 Які прывык,

Як дом вялікі ўзынесьці мроіць, —
 Інакш яго ня будзе строіць,
 Як перш фундамант падмуруе
 І на каменінях угрунтуе;

А посьле ўгору, колькі досыць,
 Яго вышэй узносіць!

Аж найдзе бура, як на спробу,
 Вягры удараць, даждж залье,
 Віхор вуглы ўсе патрасе, —
 Дык ні людзей, ані худобы
 Ня змогуць зьнішчыць, ні прыбіць,
 Бо дом на камяні стаіць!

II

Але такі, што слухаў вухам,
А не праняўся майм духам —
У сэнс навукі не ўваходзіў
І слоў у практыку ня ўводзіў, —

Падобны ён будаўніку,
Што, меўшы зручную руку,
Ня меў у працы галавы,
Бо дом паставіў на пяску!

Хоць дом быў просты — ня кривы,
Але-ж у буру, ў дожд় вялікі
Паўстаў у дому плач і криві —
Ледзь людзі выскачылі з дома,
Бо ня было жыцьця нікому!

І не прайшло адной гадзіны,
Як дом зваліўся у руіны...
Аж людзі з дзівам аглядалі
І аж галовамі ківалі, —

Казалі:

— ... майстар безгаловы,
Што дом паставіў бесталковы! —

*

Каб збудуваць трывала шчасльце,
Фундамант трэба моцны класьці:
Наконт збаўлення — наконт неба
Служыць разважна Богу трэба!

(Лука 6, 46 — 49)

МІЛАСЭРНЫ САМАРАНІН

Ад Ерыха ў Ерусалім
Ішоў з вузлом жыдок адзін.
Ды так съпяшаўся ён туды,
Што — насупроць сваей бяды
І хоць няпэўная дарога —
Ішоў самотны — бяз никога!

І ўсе малітвы скараціўши,
І недаеўши, недапіўши,
Пабрыў старым, знаёмым шляхам
З адвагай ў думках, ў сэрцы з страхам...

То псальмы напіваў набожна,
То аглядаўся насыцярожна;
То падыймаўся ўвысь міх гораў.
Дзяліўся з Богам сваім горам —
Тлумачыў Богу свае справы —
Казаў: — Ах, Божа, будзь ласкавы!
Ты знаеш, што я жыд пабожны —
Ня лепшы, як і іншы кожны... —

То апускаўся ўглыб даліны
Па блудных съцежках сам адзіны, —
Аж нат жахнуцца ўжо ня мог —
Быў у руках бандытаў трох!

Аднак бывае, што жыд кожны
Ў бядзе як леў, як тыгр адважны:
Так гэты нейк скруціўся ў дужку
І двум зладзеям спусьціў юшку!
Але тут трэці, як намог,
Дык зьбіў яго раптоўна з ног! —

Ну, й білі жыда, як прымелі
І па ўсім целе,
Як населі —
Аж да паўсъмерці — ў страшнай злосці —
Аж дзіва, што ўцалелі косьці!

І зъбеглі, шэльмы, ў ліхой долі:
Хто зловіць іх, як вецер ў полі?
Мяшок той падхапілі ўбогі,
А жыд ляжаў ускрай дарогі...

*

Праходзіў рабін съцежкай тою
І нешта гаманіў з сабою,
Ці псальмы наляваў з Давідам? —
Якраз знайшоўся побач з жыдам,
Што там ляжаў пабіты, ў ранах,
Крывёй зыходзячы ад раныня. —

А рабін глянуць нат не рачыў,
Як-бы яго зусім не бачыў...

*

Левіт праходзіў тым-жа бокам
І ўбачыў жыда ненарокам —
Аж падзвіўся ў добрай волі
З таго няшчасця і нядолі!

Дый — з браку часу і з нягоды —
Прайшоў ён міма той прыгоды:
Стагнаў той ранены жалосна —
Левіту ў сэрцы было млюсна...

Дзівіўся: «Колькі тых ляжачых?
Дый не магчыма ўсіх падняці!...»

*

Як бачыў хворы тыя дзеі,
Ня меў ніякае надзеі —
Ні на жыцьцё, ні на ратунак,
Аддаўши Богу свой трафунак. —

Бо так духоўныя асобы
Практычна вышлі з гэтай спробы:
З набожнай мінай прайшлі міма
І разам з псальмамі сваімі. —

Магчымасьць мелі так багату,
Каб даць падмогу свайму брату!...
Ці там малітвы ў той прыгодзе
Якраз стаялі ў перашкодзе? —

*

Аж вось чужацкі грамадзянін —
Ня жыд, а нейкі самаранін,
Які там міма ехаў конна,
Ня меўшы думкі забабоннай, —
Зіркнуў прыпадкам — толькі глянуў —
Убачыў жыда ў цяжкім стане, —
Пачуў у сэрцы спачуваньне.

Прыйшоў, агледзіў яго пільна
І, нахіліўшыся прыхільна —
(Прыгодны санітар старанны) —
Віном, алівай мазаў раны,
Дый хутка абвязаў агулам
І пасадзіў на свайго мула:

Служыў, як брату, ў дапамозе:
Яго падтрымліваў ў дарозе.
Як міласэрны бліжні кожны,
Завёз ў заезд — у прыдарожны:
Бяз просьбы нават, бяз прынукі
Аддаў яго ў надзейны руки.

Сказаў таму там чалавеку:
— Дагледзь яго ды мей апеку!
Цяпер плачу я на пачатак
Дынараў пару, як задатак.
Пасъля, час даўшы сваей справе,
Сюды вярнуся неўзабаве.

Калі-б ты меў яшчэ расходы,
Дык мы пасъля — паводле згоды —
Разлічымся: ня будзе йначай —
Вярну з падзякай і з наддачай!... —

*

Зрабіў так добры, ў слове верны,
Той самаранін міласэрны. —

*

ХРЫСТОС казаў:

Якою меркай мерыць будзеш,
Такую плату сам здабудзеш.

А, хоць-бы бацька й родна маці
Не памаглі свайму дзіцяці,
Дык людзі ўсе на Божым съвеце
Айца майго вы — дзеци!

Услужыш ты малому брату —
Айцец аддасьць сто раз адплату! —

(Лука 10, 30 — 37)

ГАСПАДАР І ТРЫ ХЛЯБЫ

Быў гаспадар, што посьле працы
З усей сям'ёй сабраўся спаці.

А чалавек — здаровы ён,
Дык і запаў у смачны сон!
Змарыўся ўдзень, дык серад ночы
Ён вельмі моцна сплюшчыў вочы.

І трэба-ж гэта? Як знарок,
Уночы жонка стук у бок!
Дый кажа: — Янкель, паглядзі:
Там нехта ля вакна — ідзі! —

А Янкель з ложка — да таго:
— Ну, хто стучыць? Ну, і чаго? —

А той знадворку так гавора:
— Тут я — сусед; а ў мяне — гора!
Прыйшоў ка мне жыдок набожны,
Ён — падарожны.

— Яго мне трэба накарміць,
А хлеб мы зъелі, што рабіць?
Устань ты! Сон з вачэй сатры —
Пазыч мне, братка, хлябы тры... —

А Янкель кажа: — Не магу!
Я-ж, як мядзьведзь, ляжу ў лагу.
І дзеткі съяць, замкнёны дзъверы,
А сам я змучаны бязъмеры... —

А той аж ляскае-брзгоча,
Здаецца, вокны дзерці хоча!

*

— Як ваша думка? — ХРЫСТОС кажа:
Ці Янкель дасьць, ці мо' адкажа?

О, не! Хоць губы грыз ад злосыці,
І хоць ад працы нымлі косьці,
Але-ж устаў —
Хлябы тры даў,

Каб ад назолы адчаміцца,
Каб перестаў у дзъверы біцца!... —

І Еог-Айцец, што вас так любіць,
Душы няшчаснай не загубіць:
Як вытрывала прасіць будзеш,
Дык ласку Божую здабудзеш.

(Лука 11, 5 — 10)

БАГАТЫР

Аб багачу прыповесць гэта:

Быў ураджай. — Дагодна лета, —
І сонца ў меру, дождж — на дзіва
І ўсё складалася щасльві!
Так узрастала ўсё прыгожа —
Пшаніца, рыс ды інша збожжа...

БАГАЧ казаў:

Бяда ад збытку! Дзе-ж падзеі?
Щасльвы — я, дый жонка, дзеі!
Ямо і п'ём ды банкетуем:
Толькі аб тым яшчэ бядуем,
Што аж мяне хапае злосьць —
Нястача складаў-сховаў ёсьць!...

Аднак вось плян такі ў мяне,
Схаваны ў сэрцы аж на дне:
Я шыта-крыта дапільную
Ды сувірнаў, гумнаў набудую. —

Як напакую ўсюды роўна —
Душа і вока будзе поўна! —

Тады скажу душы маей,
Што ад усіх я багацей:
«Душа і сэрца і жывот,
Гуляй сабе, хоць на сто год!» ... —

Яму Бог скажа: «Ты — шалёны!
Каб ты сабраў усе мільёны
І золата, што ёсьць на съвеце
І збожжа, што пажалі ў леце, —

Дык што табе яно паможа,
Бо над табой — Магутнасьць Божа,
І ты сягоныя серад ночы
Навек заплюшчыш вочы!» ... —

*

ХРЫСТОС казаў:

— Прапашчая таго надзея,
У Бога хто не багацее! —
Даремна скарбы заграбаеш,
Ці доўга з імі пагуляеш?

(Лука 12, 15 — 21)

СМАКОЎНІЦА

Адзін быў нехта: меў расаднік,
Раскошны сад і вінаграднік:

А ў дзіўным садзе —
Вінаградзе —
Ён меў смакоўніцу дародну —
Прыгожу, стройну ды... бясплодну!

Яна й заходу вымагала,
Але штогодна пуставала;
Дык гаспадар — аж праста ў гневе —
Людзям казаў аб смокве-дрэве:

— Падрад прыходжу ў свой гарод
Я трэці год. —
А смоква, міма ўсей фатыгі,
Нам не дае ні адной фігі!...

Сякеры добра наваstryце
І на маіх вачах зсячыце!
Яна-бо сораму ня мае —
Нам месца дарма што займае. —

Дый агароднік кажа: — Годзе!
Яшчэ гадок чакаць ня шкодзіць:
Я абкарнаю, абкапаю
І гноем лепш паабкладаю. —

Аднак цярпець дальш мы ня можам:
Калі ізноў, (што ня дай, Божа!),
Яна па свайму не абродзіць,
Дык гаспадар хай ня прыходзіць! —

Мы самі выкінем з карэнінем,
Каб ня было паганай дрэні! —

*

ХРЫСТОС казаў:
Як дрэва добрае й благое,
Так і людзтво — яно такое:
Грахоў, хто з сэрца не адкіне,
Навек загіне!

Пакайцесь, пакуль у вас
Яшчэ ёсьць час!

(Лука 13, 5 — 9)

ГОСЬЦІ НА ВЯЧЭРЫ

I

ХРЫСТА прасілі на вячэру —
Аж ён дзівіўся там праз меру,
Як бачыў, што паміж усімі,
Браў кожны месца прад другім!

ХРЫСТОС казаў:

— Цябе, як просяць на вяселле,
Ты скромны будзь у важным дзеле:
(Ты носам не валіся ў гразь!) —
На перша месца ня вылазь!

Бо, калі прыйдзе хто важнейшы,
А ты сядзіш на лепшым месцы,
Ці-ж гаспадар цябе ледзь-ледзь
Адтуль са стыдам ня съпіхнець?

Магчымасьць мелі так багату,
Каб даць падмогу свайму брату!...
Ці там малітвы ў той прыгодзе
Якраз стаялі ў перашкодзе? —

*

Аж вось чужацкі грамадзянін —
Ня жыд, а нейкі самаранін,
Які там міма ехаў конна,
Ня меўшы думкі забабоннай, —
Зіркнуў прыпадкам — толькі глянуў —
Убачыў жыда ў цяжкім стане, —
Пачуў у сэрцы спачуваньне.

Прыйшоў, агледзіў яго пільна
І, нахіліўшыся прыхільна —
(Прыгодны санітар старанны) —
Віном, алівай мазаў раны,
Дый хутка абвязаў агулам
І пасадзіў на свайго мула:

Служыў, як брату, ў дапамозе:
Яго падтрымліваў ў дарозе.
Як міласэрны бліжні кожны,
Завёс ў заезд — у прыдарожны:
Бяз просьбы нават, бяз прынукі
Аддаў яго ў надзейны руки.

Сказаў таму там чалавеку:
— Дагледзь яго ды мей апеку!
Цяпер плачу я на пачатак
Дынараў пару, як задатак.
Пасыля, час даўшы сваей справе,
Сюды вярнуся неўзабаве.

Калі-б ты меў яшчэ расходы,
Дык мы пасыля — паводле згоды —
Разлічымся: ня будзе іначай —
Вярну з падзякай і з наддачай!... —

*

Зрабіў так добры, ў слове верны,
Той самаранін міласэрны. —

*

ХРЫСТОС казаў:

Якою меркай мерыць будзеш,
Такую плату сам здабудзеш.

А, хоць-бы бацька й родна маці
Не памаглі свайму дзіцяці,
Дык людзі ўсе на Божым съвеце
Айца майго вы — дзеци!

Услужыш ты малому брату —
Айцец аддасцьць сто раз адплату! —

(Лука 10, 30 — 37)

ГАСПАДАР І ТРЫ ХЛЯБЫ

Быў гаспадар, што посьле працы
З усей сям'ёй сабраўся спаці.

А чалавек — здаровы ён,
Дык і запаў у смачны сон!
Змарыўся ўдзень, дык серад ночы
Ён вельмі моцна сплюшчыў вочы.

І трэба-ж гэта? Як знарок,
Уночы жонка стук у бок!
Дый кажа: — Янкель, паглядзі:
Там нехта ля вакна — ідзі! —

А Янкель з ложка — да таго:
— Ну, хто стучыць? Ну, і чаго? —

А той знадворку так гавора:
— Тут я — сусед; а ў мяне — гора!
Прыйшоў ка мне жыдок набожны,
Ён — падарожны.

— Яго мне трэба накарміць,
А хлеб мы зъелі, што рабіць?
Устань ты! Сон з вачэй сатры —
Пазыч мне, братка, хлябы тры... —

А Янкель кажа: — Не магу!
Я-ж, як мяdzьведзь, ляжу ў лагу.
І дзеткі съяць, замкнёны дзъверы,
А сам я змучаны бязъмеры... —

А той аж ляскae-бразгоча,
Здаецца, вокны дзерці хоча!

*

— Як ваша думка? — ХРЫСТОС кажа:
Ці Янкель дасцьць, ці мо' адкажа?

О, не! Хоць губы грыз ад злосці,
І хоць ад працы нылі косьці,
Але-ж устаў —
Хлябы тры даў,

Каб ад назолы адчапіцца,
Каб перестаў у дзъверы біцца!... —

І Еог-Айцец, што вас так любіць,
Душы няшчаснай не загубіць:
Як вытрывала прасіць будзеш,
Дык ласку Божую здабудзеш.

(Лука 11, 5 — 10)

БАГАТЫР

Аб багачу прыповесць гэта:

Быў ураджай. — Дагодна лета, —
І сонца ў меру, дождж — на дзіва
І ўсё складалася шчасльіва!
Так узрастала ўсё прыгожа —
Пшаніца, рыс ды інша збожжа...

БАГАЧ казаў:

Бяда ад збытку! Дзе-ж падзеі?
Шчасльівы — я, дый жонка, дзеі!
Ямо і п'ём ды банкетуем:
Толькі аб тым яшчэ бядуем,
Што аж мянэ хапае злосьць —
Нястача складаў-сковаў ёсьць!...

Аднак вось плян такі ў мянене,
Схаваны ў сэрцы аж на дне:
Я шыта-крыта дапільную
Ды съвірнаў, гумнаў набудую. —

Як напакую ўсюды роўна —
Душа і вока будзе поўна! —

Тады скажу душы маей,
Што ад усіх я багацей:
«Душа і сэрца і жывот,
Гулай сабе, хоць на сто год!» ... —

Яму Бог скажа: «Ты — шалёны!
Каб ты сабраў усе мільёны
І золата, што ёсьць на съвеце
І збожжа, што пажалі ў леце, —

Дык што табе яно паможа,
Бо над табой — Магутнасьць Божа,
І ты сягоныня серад ночы
Навек заплюшчыш вочы!» ... —

*

ХРЫСТОС казаў:

— Пралашчая таго надзея,
У Бога хто не багацее! —
Даремна скарбы заграбаеш,
Ці доўга з імі пагуляеш?

(Лука 12, 15 — 21)

СМАКОЎНІЦА

Адзін быў нехта: меў расаднік,
Раскошны сад і вінаграднік:

А ў дзіўным садзе —
Вінаградзе —
Ён меў смакоўніцу дародну —
Прыгожу, стройну ды... бясплодну !

Яна й заходу вымагала,
Але штогодна пуставала;
Дык гаспадар — аж праста ў гневе —
Людзям казаў аб смокве-дрэве:

— Падрад прыходжу ў свой гарод
Я трэці год. —
А смоква, міма ўсей фатыгі,
Нам не дае ні адной фігі!...

Сякеры добра навастрыце
І на маіх вачах зсячыце!
Яна-бо сораму ня мае —
Нам месца дарма што займае. —

Дый агароднік кажа: — Годзе!
Яшчэ гадок чакаць ня шкодзіць:
Я абкарнаю, абкапаю
І гноем лепш паабкладаю. —

Аднак цярпець дальш мы ня можам:
Калі ізноў, (што ня дай, Божа!),
Яна па свайму не абродзіць,
Дык гаспадар хай ня прыходзіць! —

Мы самі выкінем з карэньнем,
Каб ня было паганай дрэні! —

*

ХРЫСТОС казаў:

Як дрэва добрае й благое,
Так і людзтво — яно такое:
Грахоў, хто з сэрца не адкіне,
Навек загіне!

Пакайцесь, пакуль у вас
Яшчэ ёсьць час!

(Лука 13, 5 — 9)

ГОСЬЦІ НА ВЯЧЭРЫ

I

ХРЫСТА прасілі на вячэру —
Аж ён дзівіўся там праз меру,
Як бачыў, што паміж усімі,
Браў кожны месца прад другімі!

ХРЫСТОС казаў:

— Цябе, як просяць на вяселле,
Ты скромны будзь у важным дзеле:
(Ты носам не валіся ў гразь!) —
На перша месца ня вылазь!
Бо, калі прыйдзе хто важнейшы,
А ты сядзіш на лепшым месцы,
Ці-ж гаспадар цябе ледзь-ледзь
Адтуль са стыдам ня съпіхнець?

І ці не скажа: — Сунься ў кут,
А ён — важнейшы — сядзе тут?! —
Ты счыранееш, як бурак,
Але табе і добра так!... —

*

А калі ты, разумным быўши,
Ды, хоць і першы там прыбыўши,
Засядзеш ціха найніжэй,
Дык гаспадар цябе барджэй
Вышэй падыйме
І паніжэньне з цябе здайме,
І гонар верне — ў мілай згодзе —
Пры ўсім народзе!

І так апошні першым сядзе,
А першы аж на самым задзе!

II

Казаў ГАСПОДЗЬ, (усім на зъздзіў),
Гаспадару, што запрасіў:

— Скажу табе, (ты дай мне веру!),
Гасцей, як просіш на вячэру,
Ня кліч братоў, ані сяброў,
Ні сваякоў, ні баражоў,

Каб і яны — табе ў адплату —
Не запрасілі цябе ў хату!
Бо, як пахваляць цябе людзі,
Дык што табе па съмерці будзе?

А, як вячэру для гасцей
Ты ладзіш, кліч як найгусцей,
Каб прыбылі адны калекі —
Съляптыя, бедныя, крывыя,
Глуха-нямныя, хваравекі —
Падонкі марныя людзкія... —

Тады-ж, усім людзям на дзіва,
Пачуеш, што душа шчасльві:
Адплату дасць Бож у сумленыні
Дый у сусветным ускрашэнні.

*

Душу ахвяра узбагаціць —
Сам Бог заплаціц!

(Лука 14, 12 — 14)

ВЯСЕЛЬНЫ БАНКЕТ

Уладзіў гаспадар банкет
На цэлы сьвет!
Прыйшла шчасльвівая гадзіна —
Жаніць меў сына:
Быў сын — адзіны, наймілейшы
І найсьвяцейшы!

Гатова ўсё: валы забіты
І бараны, што былі сыты,
І служба зручная сабрана
І дружба гучная сазвана.

Паслы паклічуць госьцяў важных,
Каб зараз-зарац прыйшоў кожны!

Дый дзіва! Як-то магло стацца,
Што госьці сталі адмаўляцца?

I

Адзін казаў: — О, дзякую дужа,
На жаль, мне час зусім ня служа!
А можа вы не дасцё веры?
Купіў зямлю я ў добрай меры:
Там поле, лес і сенажаці —
На ўсё жыцьцё мне грунту хваце.

Дык ты скажы, як гавару,
Таму свайму гаспадару,
Што ў сэрцы просьбу яго маю,
Але запросін ня прыймаю! —

Зямелька-бо, ах, моцны Божа,
Такая сладкая, прыгожа —
Чаруе так душу і вока
І ў сэрца мне ўрасла глыбока!
Зямліцу трэба злюстрацаі,
Ах, шмат работкі маю ў хаце!... —

Ён шпарка балбатаў і многа —
І да сябе і да никога. —
Паслом прышлося адпраціца —
Ня даў вады напіцца!

*

Другі гамоніць: — Скажы «дзякую!»
Дый з часу браку,
Хоць я ахвотна-бы прыйшоў,
Але купіў пяць пар валоў:
Прыбытак у мяне такі,
Што ўсе быкі —
Падарак Божы
І так прыгожы —
Аж мне здаецца —
Не наглядзецца!

Як заравуць у адзін голас —
Аж рэха ўвысь гудзіць бясконца —
Па горах, хмарах — аж да сонца! —
На галаве паўстане волас!

Аддаў на іх я ўсё багацьце —
Іду іх прабаваці:
Трэ' паддаваць ім больш ахвоты
Да ўсей работы. —

А чалавек, хоць сам ты рвешся,
Клапотаў тых не абярэшся —
 На ўсе франты —
Аж задзярэш сам капыты!...

 А ў вас вяселле,
 Або пахмелле?
Але ў мяне ў души разлом —
Пайшла галоўка хадыром!...

І так паслы ледзь дачакалі,
Пакуль ён скончыць жалі
 І пайшлі далей...

*

А трэці кажа: — (Ён здзвіўся) —
— Я сам тры тыдні як жаніўся:
А жонка слайная такая —
Ніяк нікуды ня пускае!

— Любіся, кажа, са мной, годзе!
Каб не жалеў паслья па шкодзе! —

І так мы цешымся з сабой,
Што я ўжо стаў і сам ня свой:
Адрокся ад сваіх людзей —
Бадай, што й ад души сваей!

Бацькоў пакінуў, родны дом —
Брашу чужацкім языком:
Народ затраціў і дарогу
Да ўсяго съвету, нават к'Богу!

Мне больш ня трэба ведаць-знаць,
Як толькі жонку абыймаць!...

Паслы ківалі галавой —
Махнулі на яго рукой!

Калі хто зблудзіць у сумленыні,
Дык прыйдзе поўна зас্লяпеньне...

*

Прышлі паслы, ды толькі самі,
Як ёсьць, з парожнімі рукамі:
І з жалям, з крыўдай рассказалі,
Як госьці іх пакітавалі. —

А гаспадар сказаў: — Што-ж? Шкода! —
Сарвана прыязнь, згасла згода. —

О, нялюдзкія чалавекі, —
Так могуць згінуць аж навекі! —

(Лука 14, 16 — 24)

II (Паводле Матэя)

Наш гаспадар шле пасланцоў
 Да ўсіх канцоў.

Ідзіце, кажа, на узьмежкі,
І на дарожкі, і на съцежкі,
І на завулкі, пераплоты —
Да батракоў і між галоты...

Съляпых паклічце і глухіх —
Прасіце і цягніце іх; —
Нямых, гарбатых і крывых,
А нат бязногіх і старых,
Тупых, міэрных, дурнаватых
І недалужных, зызаватых...

Скажыце ўсім:
— Вы — дзеткі ў Бога,
 А хоць вас многа, —
Ня возьме Бог у вас нічога,
 Адасыць усім усё на съвеце
І хоча мець вас на банкеце. —

*

Паслы ішлі — наўкол брадзілі
І заклікалі, і прасілі,
І прымушалі і лавілі,
Як удалося, — ды ўсёроўна,
Абы палата была поўна!

Зыйшліся госьці немарудна —
Натоўпам, гуртам, мнагалюдна;
Іх абмывалі, прыбралі
Віно шыпучая налівалі!

Быў стол застаўлены багата —
Банкет-вяселле-балль і съвята:
Усім усё даеца роўна, —
Гулянка слайна, чара поўна!

І гаспадар прыйшоў наведаць
Гасьцей, каб дружна паабедаць:
Прыязнымі вокаў іх акінуў —
Аж затрымаўся — меў прычыну, —
Сказаў ласкавую прамову —
Даём тут месца яго словам:

— О, дарагія мае дзеци!
На вас так міла паглядзеци;
А вы прыбраны, вы вясёлы,
Як-бы анёлы!

Сядайце! Будзем весяліцца —
Шмат лепиш, чым вам магло-бы съніцца! —

*

Аж бачыць ён — ажно жахнуўся!
Прад нечым прыкрым апынуўся...

А гэта госьць быў абарваны
І ні абыты, ні прыбраны:
Сядзіць між чыстымі, як Юда,
Як хуліган, або прыблуда!...

Дык гаспадар спытаў сярдзіта:
— Ты як пранік, ці ўлез ты скрыта?
О, ты, нахабны — госьць пабочны
Дый у адзетку несьвяточным! —

На стыд народу —
Сабе на шкоду! —
Не пастараўся ні памыцца,
Ні прыкрыцца!...
Прыйшоў сюды без пазваленяня —
І бяз сумленьня... —

А ён маўчаў, скасіўши вочы,
Як злодзей, злоўлены ўпаўночы.

*

Так той бадзяга
Скончыў блага:
Бо гаспадар сказаў: — Звязаць!
У ланцугі перш закаваць:
Туды укінуць, дзе «зубамі
Скрыгочуць страшна век-вякамі!»

*

ХРЫСТОС казаў:
Было запрошаных так многа,
А выбраных?... Хто-ж знае?
Бо мой Айцец нідзе нікога,
Каб добрым быў, ня прымушае. —

Але сьвятых там будзе болей,
Хто Богу служыць з добрай волі.

(Матэй 22, 1 — 14)

ЗГУБЛЕННАЯ ДРАХМА

Яшчэ прыповесьць ёсьць прыгожа:

— Падобна Валадарства Божа
Да простага выпадку ў хаце:
Жанчына мела ўсё багацьце —
Аж дзесяць драхмаў! — Божа мілы,
Адну, гуляючы, згубіла!...

Шукала цэлы дзень — нічога!
З гасьцей у хаце — анікога...
Яна і лямпiku запаліла
І хатку вымятала й мыла,
Дый ператрэсла ў тым клапоце
Усё старэнкае лахмоцьце! —

Аж сълёзы выціраць ўзялася, —
А драхма ўраз сама знайшлася!

*

Ну, бабка шчасьця ня стрымала —
Скарэй суседак пасклікала
Ды ім казала:

Ах, кумкі, цешчеся са мною —
Такою беднай удавою,
Што я, як у бяду зайшла,
Дык драхму згублену знайшла! —

*

Так радасыці у небе многа,
Як грэшнік вернеца да Бога!

Цану душы — (ты можаш верыць) —
Сусьеветным золатам ня зъмерыць!

(Лука 15, 8 — 10)

БЛУДНЫ СЫН

Малодшы сын прыйшоў да таты,
Гаворыць цвёрда: — Ах, айцец!
У кожным танцы ёсьць канец:
Пайду я ў прочкі з тваей хаты. —

Аддай мне, бацька, так як сыну —
(Трымай сваё, аддай маё!) —
Багацьца добру палавіну:
Вазьму з сабой дабро сваё!... —

Адвеку бацька быў разумны:
Ягону долю прадчуваў;
Што сын жадаў, усё аддаў;
Астаўся дома вельмі сумны.

*

Пусьціўся хлопец рэзвым крокам,
А съвет у поўнай быў красе:
Цвілі, здалося, краскі ўсе.
Свістаў, сипяваў і бег з падскокам.

Прыйшоў у горад шумны, людны:
«Дзе тут падзеца?» — Проста, страх!
Наўкол чужыя — выбар трудны,
Але-ж меў грошы у руках...

Меў тканы пояс, моцна сышты. —
О, пояс вельмі быў цяжкі,
Бо туга золатам набіты! —
Дар шчодрай бацькавай руки.

Меў шалік шэртанкі на шыі,
Вузлом завязаны глухім:
Таёмана захаваны ў ім
Цудоўны пэрлы дарагія.

Блудзіў-брадзіў і, знай-ня-ведай,
Шукаў работы, ці чаго? —
На щасьце, тут знайшлі яго
Хлапцы, каб выгваліць ад бедаў!

Як акружылі навакола,
Дык балбаталі без канца. —
Вялі ў карчму з сабой хлапца:
Яму ды ім было вясёла!

Там накармілі, як дзіцятка,
К' сабе цягнулі грамадой —
Ажно сварыліся з сабой!
І напайлі: — Братка-братка! —

І так здружыліся да съмерці:
Хлапец ад сэрца, хоць чужых,
Так палюбіў — плаціў за іх!
Любоў цвіла і ў іхным сэрцы.

О, працы мала, п'янства многа! —
Плі дый елі на убой;
Дзялілі дзеяк між сабой
І не баяліся нікога!

Так пояс хутка стаў лягчэйшы,
Кружылі перлы, як гарох. —
Стагнаў у ночы: — Ах і ох! —
— Ну, заўтра буду разумнейшы! —

*

Аж вось настаў канец багацьцю:
Тут паўсякалі другі ўсе. —
Хлапец блудзіў, як гусь ў аўсе —
Ні працаўца, ні жабраваці!

Калегі зьніклі, як камфора,
Даўгі пакінулі яму —
Па добраі дружбе — аднаму,
Каб мог пазнаць смак стыду й гора!

Дасюль, як прынц, хадзіў прыбраны,
Ды ўсё зъляцела за даўгі —
І плашч і пояс дарагі:
Хлапец, як дзед, быў абарваны.

Ён збрыйдзіў новую адзежку, —
Зусім ня грэлі лахманы! —
(Хоць сам разумны, стаў дурны) —
Прасіўся нанач у начлежку.

На хлеб сухі стаў вельмі ласы:
Ні службы, дружбы... Красыці стыдна,
Жыцьцё паўзло, як смоўж, агідна,
Дык зацягнуўся ў съвінапасы.

А гаспадар скупы як чорт,
Худы як воўк, сухі як хорт:
Карміў людзей
Горш чым съвіней!

А съвінны — ў розуме съвінчым —
Шукалі ежы круглы дзень.
Цягаўся хлопец — съвінскі ценъ —
А лёс быў горыш чым сабачы!

*

Сын блудны, добра недаеўшы
І недаспаўшы, паходзеўшы,
Пытаўся ціха сам сябе:
«Ну, што? Ці добра тут табе?...»

А там, у таты, Божа мілы,
Апошні найміт так як сын;
А я — «сын блудны» — сам адзін —
Умру, бо жыць не маю сілы!..

О, не!

Пакіну ўсё — пайду да хаты,
Скажу: — Айцец, жыць не могу!
Прымі за рэшняга слугу:
Даруй! — Я — дурань — вінаваты... —

Ідзе, дрэжыць: сынок баіца,
Бо «тата мо» прагоніць вон?
Я — грэшны, дрэнь — я, ветрагон...
О, мушу нізка пакланіцца!»

*

А бацька прадчуваў ад раныя:
Ня мог спакойна хлеба есьці,
Ані стаяць, ані прысесці, —
Шаптаў: — Мой сын ідзе з выгнаныя... .

Як выйшаў бацька, даўся дзвіу:
Здалёку ўбачыў сына сълед, —
Ішоў ён, згорблены як дзед. —
«Так, гэта — сын, няма сумніву!» —

Бяжыць ён сыну на сустрэчу
І не зважае на галечу,
І абыймае з сілы ўсей
І прыпіскае да грудзей —
Аж сэрца б'еца,
Съляза аж льеца!

А сын стыдаецца глыбока:
Ня съмее нават падняць вока —
То скажа слоўца, то сарвецца —
Хвалюецца — ажно трасецца!

— Айцец, я грэшны прад табою
І я ня годны стаць слугою... —

Але-ж айцу і слухаць годзе —
Такі ён рады па ўсей шкодзе!

Ён кліча слугаў: — Пасьляшыце!
Абмыйце сына, абстрыжыце, —
Майго багацьця не шкадуйце —
І апраніце і абуіце! —

Шыкуйце слайную вячэрү:
Цялё зарэжце сама сыта,
Віно ў збанох спаўна наліта —
Гуляць мы будзем ў поўну меру!

Бо сын зблудзіў і вось зъявіўся,
Як з гробу ўстаў, як ажывіўся! —
Гэй, клічце першых цымбалістай
І музыкантаў і харыстаў!.. —

*

Эх, баль гудзеў-звіненеў з размахам! —
Вярнуўся з поля старшы сын;
Ён спрацаваны быў адзін. —
Спытаўся з дзівам, з нейкім страхам:

— Якая трасца, што за ліха?
Гармідар, бубны дый шуміха... —

А слугі кажуць: — Бацька рады,
Што сын вярнуўся посьле здрады. —

Калі там баль кружыўся звонкі,
Якраз сам бацька выйшаў вонкі.
Стай клікаць, стоячы на ганку:
— Заходзь, сынок мой, вып'еш шклянку!

А старшы — ў злосыці, ў жалю, з гора —
Бурчыць ды бацьку так гавора:
— Працую я, хоць дзень гарачы,
А ты мяне трymаеш йначай:

Ты не даеш мне лішній крошки,
Каб весяліцца, ну, хоць трошкі! —

А брат дабро нам змарнатравіў —
У п'янстве, ды ў распусьце, ў блудзе:
Цяпер у хаце госьцем будзе,
А бацька шэльме баль тут справіў... —

А бацька кажа: — Сын мой мілы!
З табой працуем, колькі сілы.
А што заробім, тое й маем
І щасціцца так не разьбіваем.

А гэты баль, што я наладзіў,
Дык я цябе зусім не здрадзіў,
Бо што маё,
То — і тваё!

А што я рады — гэта знача,
Што я жывога сына ўбачыў. —

Мой сын блудзіў, але зъявіўся,
Як мёртвы з гробу ажывіўся, —
Дык весяліцца нам патрэба,
Калі так рада зямля й неба! —

*

ХРЫСТОС казаў: — О, вам на дзіва,
Скажу, што неба больш щасціла,
Як хоць адзін устане з грэху:

Ён справіць большую уцеху,
Чым шмат дзесяткаў справядлівых,
Што ня былі грахамі скуты,
Якім ня трэба больш пакуты! —

(Лука 15, 11 — 32)

БАГАЧ І ЛАЗАР

Жыў-быў калісьці пан вяльможны.
Хоць шалапут, ня быў бязбожны;
Як чорт скупы, а жыў ў раскошы
Ды раскідаў на збыткі гроши.
Злаваўся толькі, як бывала,
Якой драбніцы бракавала.

Адзеты ў аксаміт, атласы
І на віно, на ежу ласы:
Штодня банкеты, жарты, танцы —
Так час праходзіў на гулянцы.
Гасцей таўклося ў хаце поўна,
Як на кірмашы усёроўна!

*

Жыў недалёчка Лазар бедны,
Што быў нікому непатрэбны:
Худы і хворы, абарваны,
Дый у струпох, у злосных ранах. —
Як дзед няшчасны прад народам
І горш галодны з кожным годам.

Прасіў ён есьці кожны ранак —
Даць са стала таго там пана:
Багач скупы і служкаў школіў —
Даваць ні крошкі не пазволіў:
Кідалі рэшткі хоць за браму,
Аб'едкі у памыйну яму... —

Сабакі толькі літасць мелі:
Няраз, як Лазара абслі,
Яму лізалі раны з гною
І аж бурчэлі між сабою! —

Так Лазар век свой жыў пад Богам —
Амаль у пана пад парогам!

А быў ціхі — аж праста дзіва!
Прасіў ахвяраў так цярпліва,
Што за малую нат крышынку
Маліўся добрую гадзінку...
Сьпяваў і плакаў «Бог — уцечка!»
Пакуль зусім ня згас, як съвечка.

Анёлы браму адчынілі,
Душу з бярлогу падхапілі:
Панеслы ўраз у неба сама,
На лона ўсклалі Абргама.
А хор анёлаў сьпяваў псальмы,
Кідалі кветкі, слалі пальмы!...

*

Багач гуляў і дні і ночы —
Ажно пакуль памерклі вочы! —
Яго хавалі, як героя, —
Ня знай, за што і за якое? —
Было ўсё цела сапсавана,
Душа у пекле паходавана! —

Аж дух яму ў агні запёрла! —
Язык здубеў, засохла горла. —
Падняўши вочы ў неба, бачыў,
Што Лазар жыў зусім іначай:
«На лоне» — ў шчасьці Абрагама,
Як і съвятая гэтак сама!

Багач у пекле — ў самай браме —
Загаласіў: — Ах, Абрагаме!
Пашлі мне Лазара ў бядзе:
Хай змочыць пальчык у вадзе; —
Яго съвятая хай рука
Майго даткненца языка,

Бо я-ж у пекле і ў нядолі
Зноў паміраю тут ад болю:
Канаю так я, мне паверце,
І не магу навек памерці!
Такая вечнасьць немагчыма
І сам не знаю, дзе прычына?

Абрам казаў: — Ты лепш маўчи!
Успомні, як ты, жывучы,
У славе, ў роскашы шалеў, —
Галодны Лазар ажно млеў!
Цяпер-жа ён — у хвале вечнай,
А ты у пекле — бесканечна...

Парарадак гэты неадменны.
Я знаю — лёс твой страшна дрэнны,
Але тут прорва паміж намі —
Яе ня пройдзеш век-вякамі!
Куды хто трапіў, дзе-ж падзецца? —
Так і жыве — так астанецца!...

*

Багач заплакаў. Даљш гавора:
— Ёсьць, Абрагаме, інша гора:
Цярплю — няхай! хоць не гатоў. —
Але-ж я меў там пяць братоў,
Пашлі ты Лазара да ўсіх,
Каб пекла не злавіла іх! —

Абрам казаў: — Пакінь надзею!
Паслаць я Лазара ня съмею;
А зрэшты, ён там непатрэбны —
Ісьці у съвет такі ганебны:
Браты твае — ўсе абібокі. —
Майсей там быў, былі й прарокі...

Багач казаў: — Трэ ўсё разъмерыць:
Яны прарокам не павераць!

Бо свет зрабіўся як найгоршы. —
О, каб вярнуўся хто з памёршых! —
Тады-бы кожны ведаць мог,
Як за грахі асудзіць Бог!... —

На съвеце лепш сто год цярпець,
Як тут хвілінку ў пекле тлець. —

Абрам сказаў: — Так, браце мілы!
Каб сто людзей прыйшло з магілы,
Каб грамада із гробу ўсталала, —
Калі Майселя ім замала
І ўсіх прарокаў, мілы Божа,
Дык ім нікто больш не паможа!... —

*

Размова тут і абарвана. —
І так для Лазара й для пана
Няма гадзін, ні днёў, ні часу,
Ні перапынку, ні папасу:

Трывае вечнасьць —
Бесканечнасьць. —
Запала клямка за тым панам —
Анёлы ўсе сказаі: — Аман! —

(Лука 16, 19 — 31)

НЯГОДНЫ СУДЗДЗЯ

Аднойчы быў судзьдзя нягодны:
Сабе ён толькі ня быў шкодны;
Але людзям на што ён здаўся,
Калі і Бога не баяўся,
Ані людзей ён ня стыдаўся?

А ў горадзе была удоўка,
Ну, і дакучліва жыдоўка!
Яна судзьдзі так даядала —
Ні спаць, ні есьці не давала!

Хадзіла так, як ішлі дні:
— Ад ворага мяне ты баран!...
— Ня маю часу! — судзьдзя скажа,
Зачыніць дзъверы і спаць ляжа.
А баба бразгае дзъвярамі —
І рана, днём і вечарамі...

Судзьдзя з той злосці так гаворыць:
— Пабачым, хто каго заморыць?
Яна мяне, ці я яе?
Як чорт і з ведзьмай — мы свае... —
Аж ня стрымаў судзьдзя нягодны!
— Ня буду, кажа, сабе шкодны:
Дасюль я Бога не баяўся,
Дабром ніякім не займаўся —
На грош я не зрабіў нічога —
Для нікога. —

Але, як баба надаела,
Закончу я там ейна дзела! —

— Хай людзі кажуць, як на дзіва,
Што я хоць раз судзіў праўдзіва... —

*

ХРЫСТОС казаў:

Вы чулі, як судзьдзя фальшывы,
А стаў на момант справядлівы? —

Ці-ж Бог сваіх не абароніць?
І злога духа не прагоніць?
І ці пазволіць, каб хто ў злосці
Так мучыў вас — аж нылі-б косьці?

Дык у спакусах, ў паніжэнні,
І ў працы, ў слабасці, ў цярпеньні
Узносьце ваши руکі й вочы,
Да Бога ўдзень і серад ночы! —

Айцец дзіцяці голас чуе,
А Збаўца ў бедах паратуе... —

(Лука 18, 1 — 8)

ФАРЫЗЭЙ И МЫТНІК

Была адчынена царква,
Прышлі маліца два:
Адзін быў фарызэй набожны,
Другі быў мытнік падарожны.

Ну, фарызэй стаў пасярод —
Там, дзе маліўся ўвесь народ;
А мытнік быў аж пад парогам —
Ня смеў публічна стаць прад Богам.

І так абодва, як былі,
Маліца шчыра началі.

*

Вось фарызэй маліўся гэтак, —
І за сябе, за жонку й дзетак:
— О, Божа дарагі, мой мілы,
Маліца буду з цэлай сілы!

Найперш даю Табе падзяку;
Але пры тым зраблю адзнаку,
Што я ня грэшны, як другія —
Зладзеі, круцялі ліхія,
Няверныя ці ашуканцы,
Ды п'яніцы — паганцы,
Ці, што стаіць там, мытнік-чмут,
Махляр і баламут!

Бо я праз свой працяжны век
Зусім быў іншы чалавек, —

Ня так, як кожны злыдзень:
Пашчу я двойчы ў тыдзень,
А за народныя правіны
Кладу законны дзесянціны;
Нясу царкоўныя падаткі
І розныя дадаткі.

А ўжо-ж маліца калі стану,
Дык съмела Богу ў вочы гляну,
Бо я ўвесь чисты перад Богам —
Ня-то, што той там пад парогам!...

*

А мытнік — «грэшнік!» — людзі зналі
І яўна гэтак празывалі:
З народу з лішкай рваў падаткі
І стуль зрывалі сабе астаткі. —

Так гэта, як і ўсё другое,
Яму ў душы было цяжкое,
Дык ён прад Богам спавядаўся
І суду Божага баяўся.

Цяпер у гэтай Божай хаце
Ня съмей ані вачай падняці:
Не бачыў, як малілісь людзі,
Але пакорна біўся ў грудзі.

Казаў: — Я — грэшнік непамерны,
О, Божа, будзь мне міласэрны! —

*

Як памалілісь гэтак Богу,
Пайшлі з царкоўнага парогу.

*

ХРЫСТОС казаў: — О, вы мяркуйце!
Сябе да гэтых двух раўнуйце —
І як жылі і што тварылі,
Як посьле з Богам гаварылі?

Хоць мытнік — грэшнік быў паганы,
Вярнуўся болей апраўданы,
Чым фарызэй, што так хваліўся. —
Ён тут мыліўся:
На Божым страшным Судзе —
Менш апраўданы будзе!

(Лука 18, 9 — 14)

УДОВІНА АХВЯРА

ХРЫСТОС і вучні раз сядзелі —
Адпачывалі дый глядзелі,
Як у съвятыню плыў народ:
Ішлі-плылі так пачарод
Да ёмістай царкоўнае скарбонкі.

Там золата, ці срэбра, медзь
Шуршэлі ціха, ледзь-ня-ледзь;
Ці то зывінелі,
Ці бражджэлі,
Калі багатыя з разгонам —
З размахам, шыкам із гамонам, —
Кідалі важкую манэту —
На дзіва й славу ўсяму съвету!

Аж падышла адна жыдоўка:
З адзетку знаць — была удоўка —
Нябога, як сухар, худая —
Пакорна, скромная, ціхая; —

Яна хусынку развязала
І дзьве манэткі, як дастала, —
У скрыню скончні з руки
Два медзякі ...

Сама яна, відаць знароў
Нязначна шуснула у бок:
Малітву вуснамі шаптала,
Душой у неба узълятала.

*

ХРЫСТОС апосталам гавора
Пабачце вы, як з свайго гора
Вунь тая бабка — супраць тых —
Закасавала іх усіх! —

А Пётр казаў: — Так быць ня можа!
Багач вунь золата паложа,
А баба што-ж? ...

ХРЫСТОС на тое:
— Ну, ты, Сымон, пляцеш другое. —

Яны кідалі з свайого збытку,
Яна-ж дала не ад набытку,
Але ад працы, ад галечы —
Злажыла труд свой чалавечы. —

— Ахвяра ейна многа значыць —
Бог гэта бачыць! —
І на Судзе Бог вам пакажа,
Як медзь ад золата больш важа. —

(Лука 21, 1 — 4)

ДОБРЫ ПАСТЫР

Я — добры Пастыр для авец;
Не як пастух або купец,
Які працуе для карысці,
Каб есьці мяса, косьці грызыці.

Я — добры Пастыр — не пастух:
Пазнайце вы мой Божы Дух!
З ваўком-драпежнікам ваюю —
Жыцьцём сваім Я рызыкую.

А найміт што?
Ён любасьці не мае:
Авец хоць сто,
А найміт уцякае —
Баіца грозных львоў,
Шакалоў ды ваўкоў ...

Я — Пастыр добры:
Авечкі даюць веру,
Бо Я хаджу праз дзьверы.
А ліхадзею ўсё адно,
Як злодзей, лезе праз вакно;
А ў ёёмнай ночы
Воўк падкапацца хоча ...

Я — мудры Пастыр
І маю голас звонкі:
Ка мне бягучь авечкі ў перагонкі:
У іх інстынкт ёсьць свой
І ў цемры знаюць голас мой. —

Ад ворага ўцякаюць —
Ягонай ласкі ня прыимаюць.

Авец ня бью — ласкова заклікаю
І ўвечар іх пералічаю:
Як з соткі хоць адной бракуе,
Я-ж доўга не мяркую,

А зараз у тым горы
Бягу ў пустыню або ў горы
І слухаю і наглядаю —
Авечку з церняў вызваляю,
Ці вырву ад ваўка з зубоў —
На плечы ўскіну і — дамоў! ...

Хоць руکі у крыві ў мяне,
Мая авечка не загіне —
Ні ў горах, ні ў пустыні,
Ні ў яме, хоць на дне! —

Я — Пастыр верны,
Магутны й Міласэрны:
Я знаю ўсіх
Авец маіх —
Жыцьцё Я палажыў за іх!

*

ХРЫСТОС казаў:

Як грэшнік прыйдзе ў добрай волі,
Дык радасьці у небе болей
І дзіва болей шмат,
Чым з добрых дзевяці й дзесят! —

(Ян 10, 1 — 18)

З царкоўнага жыцьця

ПАДРЫХТОЎКА да ЭКУМЭНІЗМУ: Апостальскі Пасад выдаў дырэктывы адносна экумэнізму — гэта каментар дакрэту Ватыканскага Сабору. Тут гаворыцца аб тым, як выхоўваць людзей, асабліва моладзь для справы экумэнізму. Належыць у школах, на ўніверсытэтах знаёміць моладзь з проблемамі экумэнізму і паглыбляць зразуменіне патрэбы адзінства хрысьціянскае веры. Асабліва кладзеца націск на прыгатаваныне съвтароў у духу экумэнізму. Радзіцца асноўваць спецыяльныя інстытуты і факультеты, дзе маглі-б рыхтавацца будучыя працаўнікі да экумэнічнае працы.

ДЫЯЛЁГ: кардынал Даніэлю і камуніст Гароді, (гэтага нядауна выключылі у Францыі з партыі, але ён трymаецца камуны).

Яму кардынал паставіў пытаньне, ці камуна і далей змагаецца з рэлігіяй? Гароді адказаў, што камуна ня выступае супраць рэлігіі, але супраць скрыўлення ў рэлігіі.

Аднак кард. Даніэлю выказаў факты яўнага прасьледу самой рэлігіі, асабліва ў Саветах.

Пасьля Гароді паставіў закід Катал. Царкве, што забараняе супрацоўніцаць з камунай ў змаганьні з капіталізмам. Кардынал выясняў, што такая супрацца немагчыма, бо камуна наагул ня прызнае правоў супрацоўніка: хто прабуе з імі супрацаўцаць, той мусіць падлегаць ім цалкам — або стаць камуністам, або ісьці пад іх сцягам. Камуна ня прызнае двух сумленных съветапаглядаў.

І каталікі не патрабуюць камуністычнае праграмы, каб бараніць работнікаў: вера ня перашкаджае ў абароне пакрыўджаных, але спрыяе гэтаму, даючи падставы спрадядлівай любові бліжняга. Прыйкладам гэтага ёсьць сацыяльны рух у Паўдз. Амэрыцы пад праводніцтвам арцыбіскупа Дом Гэльдэр Камары.

Гароді мусіў прызнаць рацыі кардынала, але даказваў, што ў Францыі ані каталікі, ані камуна ня могуць абысьціся адны бяз другіх у змаганьні з грамадzkай крыўдаю працоўнага народу.

9-ая падарож Папы: У Ватыкане аў'яўлена, што ў лістападзе адбудзеца падарож Папы на

Філіпіны, а пасьля ў Аўстралію, дзе съяткуецца 200-лецьце адкрыцця гэтага кантынэнту. Там ладзіцца спатканье з біскупамі ўсіх Акіяніі. Гэта падарож будзе найдалейшай і найдаўжэйшай Паўла VI і дасьць нагоду Папе пазнаёміцца з справамі канфлікту ў В'етнаме і прасьледу Царквы ў Кітаі.

ЮБІЛЕЙ ПАПЫ: 50 ўгодкі ягонага съвтарства (29 мая). Пры гэтай нагодзе Павал VI пасвяціў 279 дыяканоў з 33 нацыяў на съвтароў! У прамове Папа казаў, што цешыцца з нова пастаўленымі маладымі съвтарамі; але гэтае съвта ёсьць ня толькі іх асабістым шчасцем, а фактычна шчасцем для людзей, дзеля якіх яны пасвячаны. Праз съвтароў Хрыстос раздае свае ласкі ўсім людзям з сваіх заслугаў, якія здабыў праз крыжовую съмерць.

ЗЕМЛЕТРАСЕНЬНЕ ў ПЭРУ: У чэрвені здалася страшэннае гэтае няшчасце: згінула да 50 тысяч народу; два гарады зьніклі з паверхні зямлі, 250 тысяч людзей — асталася без даху. Пасьля катастроfy адазваліся з помаччу добрыя людзі розных краёў, было ў гэтым ліку нямала каталіцкіх арганізацый. Павал VI заклікаў увесе съвет, асабліва каталікоў, кажучы, што цяпер ніякая адлегласць ня можа служыць апраўданьнем адмоўным.

РЭЛІГІЯ ў САВЕТАХ: Падчас жорсткага прасьледу рэлігіі вядуць ціхую апостальскую працу некаторыя адзінкі, якія ў лістох падтрымліваюць вернікаў. Адзін з такіх, Левітан — (гэта псеўданім) — прыслал пісмо Рымскаму Папе, у якім расказвае пра сымпатыю вернікаў ды імкненіне да злучэння Цэркваў і адзінства веры. Ён съведчыць, што вера ў Саветах жыве ня толькі ў душах людзей старых, але ў моладзі. Пісмы Левітана расходзяцца па вялікіх прасторах Саюзу.

СЫНОД БІСКУПАЎ (з усяго съвету краёвых дэлегатаў) адбудзеца ў восені 1971 году. Ужо цяпер Сакратарыят рассылае да Біскупаў апітальнік, якія справы (яны ўважаюць) павінны быць унесены ў праграму Сыноду.

З беларускага жыцьця

ГАДАВЫ З'ЕЗД ЗГУРТАВАНЬНЯ БЕЛАРУСАЎ У ВЯЛІКАЙ БРЫТАНІІ

У суботу 20 чэрвеня адбыўся ў Лёндане 24-ты гадавы з'езд Згуртаваньня Беларусаў у Вялікай Брытаніі. Новая Галоўная Ўправа была выбрана ў наступным складзе: сп. Я. Міхалюк — старшыня, сп. Т. Кажаневіч — заступнік старшыні, сп. П. Навара — сакратар, сп. П. Асіповіч — скарбнік.

Знымкі: Купальскі вечар у школе сёв. Кірыла

ДЛЯ ЦІКАВАСЬЦІ і НАВУКІ

Самакат з'явіўся ў Англіі ў 1880. У бел. слоўніку названы «веласіпед», ня ведама нашто? Узялі з расейскага, але гэтае слова складаецца з двух лацінскіх: «вэлекс» — шыбкі і «пэс» — на-га. Калі тымчасам у нас найлепши зразумельня назвы: самакат, самаход, самалёт...

Фабрыка алуюкоў (карандашоў) была найперш пабудавана ў Нямеччыне ў 1760.

Жылеткі да галенъня вынайшоў Чарль Жыллет у Злучаных Штатах Амерыкі ў 1887.

Джон Рокфэллер нарадз. ў 1839 ў беднай сям'і і пачаў вучыцца позна на вячорных курсах. Пробаваў шчасціця ў розных дробных прадпрыемствах: пачаў дзеіць, маючи два даляры ў кішэні. А ў XX стагодзьдзі ён — «кароль нафты» і найбагацейшы чалавек у сьвеце! Памёр маючи 98 гадоў у 1937.

Люі Брай, съляпы ад 7 гадоў, абдумаў альфа-бет для съляпных: чытаецца абмацкам (пальцамі),

— 63 знакі. Кніжкі друкуюцца пукатымі літарамі. У інтэрнатах выхаваўцы праводзяць рэвізію ў съляпных падросткаў, каб не хавалі нанач цікавых кніжак пад падушку і ня чыталі іх перад сном патаёмна.

Найбольшы вынаходчык Том Эдісон: зарэгістраваў сотні сваіх вынаходаў. Памёр у 1931 г. ў Злуч. Штатах. Найбольш адзначыўся ў электрыцы, телеграфе, телефоне і ў шмат іншых... Фатаграфія ўвайшла ў практику ў 1840 ў Францыі. Вынаходзства Вільяма Тэльбота.

*

У Атлянтыцы рыба номіхтіс мае да 2 мэтраў даўжыні, але адзін толькі цэнтыймэтр шырыні.

Кайры — птушкі, якія жывуць на паўночных берагох Эўропы, Азіі, Амерыкі: плаваюць, жывяцца рыбай. Характэрныя тым, што нясуць яйкі ў форме грушкі; а гэта таму, каб ня скочваліся з аткосаў, на якіх ладзяць свае гнёзды.

ЗЪМЕСТ

Прадмова 1

ПАВОДЛЕ МАТЭЯ

Сяўбіт і насенне	2
Пшаніца і куколь	2
Арандатары	3
Лоўля рыбы	4
Доўг і даўжнік	4
Работнікі ў вінаградніку	5
Два сыны	6
Дзевы разумныя і дурныя	6
Таленты	8
Страшны суд	9

ПАВОДЛЕ МАРКА

Нябеснае Валадарства 10

ПАВОДЛЕ МАТЭЯ І ЛУКІ

Загадка Саддукеяў 10

ПАВОДЛЕ ЛУКІ

Два будаўнікі	11
Міласэрны самаранін	12
Гаспадар і тры хлябы	13
Багатыр	14
Смакоўніца	14
Госьці на вячэры	14
Вясельны банкет I	15
Вясельны банкет II (Паводле Матэя)	16
Згубленая драхма	17
Блудны сын	17
Багач і Лазар	19
Нягодны судзьдзя	20
Фарызэй і мытнік	21
Удовіна ахвяра	21

ПАВОДЛЕ ЯНА

Добры пастыр	22
З царкоўнага жыцця	23
З беларускага жыцця	24